

REFERENCES ON THE IMPACT OF FORENSICS AS AN INTERDISCIPLINARY SCIENCE

REPERE PRIVIND IMPACTUL CRIMINALISTICII CA ȘTIINȚĂ INTERDISCIPLINARĂ

BOLDURESCU Mihaela, studentă, Specialitatea: D

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: mihaela.boldurescu@gmail.com

Abstract. *Identifying the impact of forensics as an interdisciplinary science, detecting the connection of forensics with other criminal and non-criminal sciences, revealing the importance of forensics in the criminal investigation. The research is focused on presenting the similarities between forensics and other legal sciences like criminal law, criminology, legal medicine etc., and other non-legal sciences like physics, chemistry, mathematics etc., and how these similarities help conduct the criminal investigation and prevent criminal offences.*

Keywords: *forensics, science, criminal law, interdisciplinarity.*

JEL CLASSIFICATION: K14, Y8

INTRODUCERE

Multitudinea problemelor ce trebuie clarificate în cadrul procesului penal necesită utilizarea cunoștințelor din mai multe domenii științifice ca: dreptul penal, dreptul procesual-penal, criminologia, criminalistica, medicina-legală, psihologia, psihiatria, fizica, chimia etc. În cadrul acestor științe, criminalistica ocupă o poziție distinctă, ca oferind anchetei instrumente indispensabile pentru stabilirea realității obiective [1, p. 11]. Criminalistica este știința despre legitățile apariției, acumulării, examinării, aprecierii și folosirii probelor, cât și despre mecanismul infracțiunii, participanții la infracțiune, elaborarea și aplicarea în legătură cu aceasta a metodelor și mijloacelor de descoperire și preîntâmpinare a infracțiunilor [2].

Vorbind despre locul criminalisticii în sistemul științelor naturale și juridice, dar și despre specificul obiectului criminalisticii și al sarcinilor ei, putem determina locul pe care îl ocupă în sistemul științelor actuale, legătura acesteia cu alte științe. Pe de o parte, pe întregul parcurs al evoluției sale, criminalistica a apelat la realizările științelor naturale, fapt care a influențat în mod direct devenirea și dezvoltarea ei, astfel ca în scurt timp să atingă nivelul unei științe moderne. Pe de altă parte, realizările sale sunt destinate combaterii eficiente a actelor sancționate de societate prin norme de drept penal, civil, administrativ etc.

Obiective. Identificarea impactului criminalisticii ca știință interdisciplinară, a conexiunii cu alte științe juridice și nejuridice, și a rolului acesteia în cadrul cercetării penale.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Criminalistica este o știință autonomă, însă împrumută din alte domenii ale științei noțiuni și constatări pe care le adaptează la specificul propriu [3, p. 97]. Cunoștințele criminalistice astăzi pot fi folosite și aplicate nu doar în cadrul urmăririi penale, dar și la probarea oricăror fapte juridice. Prin destinația și sarcinile ce și le asumă, criminalistica este indisolubil legată, în primul rând, de *disciplinele juridice*, în special de dreptul penal, de dreptul procesual penal, criminologie și de alte științe juridice. În al doilea rând, de *științele auxiliare judiciare* — medicina legală, psihologia și psihiatria judiciară și, în al treilea rând, de *științele naturale și tehnice* — fizica, chimia, matematica, biologia, antropologia și altele [4].

Ne propunem să analizăm, în acest articol, câteva repere conceptuale privind corelația criminalisticii cu unele ramuri de drept și științe.

Așadar, distingem o legătură strânsă a *criminalisticii cu dreptul penal*. Atât criminalistica, cât și dreptul penal concură la îndeplinirea politicii penale a statului, specifică unei anumite orânduirii sociale și perioade istorice. Dreptul penal studiază infracțiunile, stabilește elementele constitutive ale acestora, definește și delimitează faptele ce constituie infracțiuni. Criminalistica contribuie, prin mijloace proprii, la descoperirea elementelor constitutive ale infracțiunii prin oferirea probelor obținute prin cercetarea urmelor descoperite la locul săvârșirii infracțiunii, sau prin efectuarea altor acțiuni de urmărire penală. [5]

Conexiunea criminalisticii cu dreptul procesual-penal. Metodele și mijloacele criminalisticii pot fi aplicate doar în limitele permise de normele dreptului procesual-penal. De exemplu, cercetarea la fața locului, constatarea tehnico-științifică, expertiza criminalistică și altele nu pot fi efectuate în afara dispozițiilor Codului de procedură penală. Criminalistica elaborează reguli de efectuare eficientă, pe baze științifice, a activităților de urmărire penală. De exemplu, în cazul audierii învinutului sau inculpatului, în raport cu poziția pe care se situează acesta, se folosesc o serie de procedee tactice de ascultare consacrate de criminalistică, așa cum sunt: prezentarea gradată sau frontală a probelor de vinovăție, tactica complexului de vinovăție, ascultarea încrucișată etc., toate acestea fiind menite să învingă sistemul de apărare al acestuia. Pe de altă parte, dreptul procesual penal preia o serie de reguli consacrate de criminalistică și le conferă valoare de norme juridice, așa cum se întâmplă în cazul ascultării persoanelor în diversele lor calități procesual-penale, al confruntării, reconstituirii ș. a. [6].

Conexiunea criminalisticii cu medicina legală. Legătura criminalisticii cu medicina legală se manifestă pe mai multe planuri. De exemplu, faptele de omor, tâlhărie, sinucidere, viol, etc., sunt cercetate cu participarea obligatorie a specialistului criminalist și a medicului legist. Cercetarea la fața locului a infracțiunilor de omor nu poate fi concepută fără colaborarea dintre specialistul criminalist și medicul legist. Pentru calificarea tuturor stărilor de fapt și împrejurărilor în care s-au săvârșit faptele, pe lângă activitatea de căutare, descoperire, fixare, conservare și interpretare a urmelor, se impune examinarea obligatorie a cadavrului în locul în care a fost descoperit, operațiune care nu poate fi făcută decât de către medicul legist. Criminalistul stabilește împrejurările și modul de săvârșire al faptelor, iar medicul legist determină natura leziunilor, vechimea lor și efectul pe care îl au asupra sănătății, integrității corporale, la cauza și natura morții, fiind indispensabile pentru începerea urmăririi penale și încadrarea juridică a faptei. Expertizele care au ca obiect examinarea urmelor biologice sau identificarea persoanei, după metoda portretului vorbit au de regulă un caracter complex și sunt efectuate deseori de specialiști criminaliști, în colaborare cu medicii legiști.

Conexiunea criminalisticii cu criminologia. Ambele științe studiază fenomenul infracțional prin mijloace specifice, în scopul prevenirii și combaterii acestuia. Criminologia studiază starea, dinamica și cauzele fenomenului infracțional, recomandând măsuri de prevenire corespunzătoare, în timp ce criminalistica se ocupă de cercetarea concretă a infracțiunilor, pe care le studiază în complexitatea lor, evidențiind cauzele și condițiile care le generează sau favorizează, elaborând măsuri specifice de prevenire.

Conexiunea criminalisticii cu psihologia judiciară. În cazul autorilor necunoscuți, cunoștințele de psihologie judiciară sunt indispensabile pentru întocmirea portretului psihologic al făptuitorului cu ajutorul datelor obținute, prin studierea modului de operare folosit la comiterea infracțiunii, a activităților desfășurate de acesta în locul faptei și a urmărilor activității ilicite. În audierea martorului, învinutului sau inculpatului, în efectuarea percheziției, reconstituirii, confruntării etc., sunt necesare cunoștințe temeinice de psihologie judiciară, pentru a stabili atât procedeele tactice care urmează să fie folosite în raport cu conduita învinutului, cât și atitudinea pe care trebuie să o adopte organul de urmărire penală în timpul desfășurării acestor activități. În prezent se conturează o nouă ramură a criminalisticii, denumită *psihocriminalistică*, al cărei obiect de studiu îl constituie adaptarea metodelor specifice psihologiei, la nevoile practice ale activității de cercetare a infracțiunilor.

O legătură strânsă este atestată între știința *criminalisticii cu psihiatria judiciară*. Psihiatria judiciară studiază bolile psihice care reduc sau afectează complet capacitatea de voință sau rațiune a omului, punând la dispoziția justiției date relevante în legătura cu existența sau inexistența responsabilității penale a unei persoane. Totodată, aceasta oferă organului judiciar datele necesare elaborării

metodelor de ascultare a persoanelor cu afecțiuni psihice și luării măsurilor de siguranță care se impun.

Conexiunea criminalisticii cu chimia. Criminalistica folosește descoperirile chimiei în domenii cum sunt cercetarea falsului în acte – când trebuie să cunoaștem rețeta de fabricare a hârtiei și a cernelurilor pentru a putea deosebi între ce este original și ce este fals. Chimia oferă mijloacele necesare pentru descoperirea, relevarea, fixarea și cercetarea urmelor, precum și anumite date referitoare la substanțe toxice, stupefiante, falsuri alimentare, medicamente și alte substanțe de natură organică și anorganică necesare descoperirii și dovedirii activității infracționale.

Conexiunea criminalisticii cu fizica. Criminalistica folosește rezultatele cercetărilor din fizică în domenii cum ar fi fotografia judiciară, efectele laserelor, razelor infraroșii sau radiațiilor atomice folosite în scopuri criminale.

Criminalistica are relații cu științele naturale și cu ramurile lor tehnice, acestea furnizându-i metode, mijloace tehnice și materiale necesare rezolvării sarcinilor preconizate. Cercetările criminalistice, cu precădere cele de laborator, se realizează grație succeselor impresionante ale fizicii contemporane, chimiei, antropologiei, farmacologiei etc. Criminalistica este strâns legată de *științele matematice*. Limbajul matematic este prezent în toate sferile de activitate criminalistică. De exemplu, evidența criminalistică este bazată pe mijloace tehnice moderne de calcul. De asemenea, criminalistica are legături cu știința despre organizarea muncii și cu logica. Legitățile acestora stau la baza recomandărilor criminalistice privind înaintarea și verificarea versiunilor, planificarea activității de cercetare a infracțiunilor, aprecierea rezultatelor examinării comparative a caracteristicilor identificatoare ș.a.

CONCLUZII

Conținând cunoștințe din diferite domenii, criminalistica elaborează și pune în slujba stabilirii adevărului metode și mijloace adecvate situației criminogene. Putem deci afirma că criminalistica este o știință cu caracter pluridisciplinar care, pe bună dreptate, reprezintă „o punte de legătură între științele naturale și științele juridice”, prin intermediul căreia, metodele celor dintâi, în direct sau prin adaptare, își găsesc aplicare în procesul judiciar [7]. Scopul acestei discipline este de a forma o gândire criminalistică combinativă, necesară oricărui om civilizat în epoca modernă. Ritmul cotidian și realitățile criminalității contemporane dictează necesitatea modificării direcțiilor de cercetare științifică, actualizarea manualelor și tratatelor de criminalistică, dar și a procesului de predare a acestei discipline, identificându-se mecanisme de stimulare a motivației studenților față de această știință.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. GHEORGHITĂ M., *Caracteristica și modelul criminalistic al infracțiunilor*. În: Avocatul Poporului, nr. 1-1, 2012, 138 p.
2. *Criminalistica (caiet de seminar)*, USPEE „C. STERE” (FACULTATEA DE DREPT, CATEDRA DREPT PUBLIC), Chișinău, 2017 (disponibil pe: <http://drept.uspee.md/wp-content/uploads/sites/10/2018/12/ghid-metodic-la-cursul-criminalistica.pdf>), 34 p.
3. GOLUBENCO Gh., *Criminalistica națională: probleme și tendințe*. În: Revista SJU, 2015.
4. CHIRILĂ M., *Note de curs – Criminalistică*, IȘPCA (CATEDRA ȘTIINȚE JURIDICE ȘI SECURITATE CRIMINOLOGICĂ), Chișinău, 2014, 64 p. (pdf).
5. *Legătura criminalisticii cu alte științe. Mijloacele tehnice ale criminalisticii*, disponibil pe internet la <https://www.stiucum.com/drept/criminologie/Legatura-criminalisticii-cu-al93679.php>
6. GROSS H., *Gesammelte Kriminalistische Aufsätze*, Leipzig, 1902.
7. DAN E. I., *Criminalistică*, Tîrgu-Mureș, 2015, 111 p.

Coordonator științific: CODREANU Alina, asist. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: codreanu.alina@ase.md